

Sygn. akt VII U 1494/15

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

na posiedzeniu jawnym

w składzie: Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Stąsik - Żmudziak

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu sprawy K. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość emerytury

w związku z odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 29 kwietnia 2015 roku, znak (...)

postanawia:

odrzuć odwołanie.

VII U 1494/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.04.2015r. ZUS w L. przyznał K. K. (2) emeryturę częściową od (...) tj. od miesiąca złożenia wniosku.

Decyzja ta była poprzedzona decyzją z dnia 24.04.2015r. o ustaleniu kapitału początkowego. (k. 7-8ak)

Odwołanie od decyzji z dnia 29.04.2015r. w dniu 11.08.2015r. wniósł K. K. (1), który nie zgadzał się z wysokością przyznanej emerytury częściowej. Uważał, że emerytura jest zaniżona, z uwagi na to, że policzono mu jedynie 30 lat pracy, tj. do 31.12.1998r., gdy on przepracował 47 lat. Ponadto do obliczenia emerytury zastosowano niewłaściwe średnie dalsze trwanie życia osoby do 62 roku a on przeżył(...) lat. Z tego względu kapitał początkowy powinien być policzony inaczej i wnioskodawca wskazał w odwołaniu jakie powinny być przyjęte w tym zakresie wyliczenia. Zakwestionował także obliczony współczynnik proporcjonalny oraz wyliczył po zastosowaniu przyjętych przez siebie reguł kapitał początkowy.

Wnioskodawca domagał się pomocy od Sądu w ponownym naliczeniu mu wysokości emerytury. Twierdził, że jego odwołanie do ZUS nie dało efektu. Podał, że odwołanie do ZUS złożył w terminie nie przekraczającym miesiąca – tj. w dniu 28.05.2015r. ale nie otrzymał z ZUS odpowiedzi. (odwołanie k. 2-3as)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wnosił o odrzucenie odwołania jako złożonego po upływie miesięcznego terminu. Jednocześnie szczegółowo wyjaśniono zasady ustalania kapitału początkowego oraz zastosowane reguły, przyjęte okresy składkowe i nieskładkowe i wynikające z nich wyliczenia oraz zasady dotyczące ustalania wysokości emerytury częściowej. (odpowiedź na odwołanie k. 7-9as)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 477⁹ § 1 kpc odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia. Według § 3 powyższego artykułu Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Skarżona decyzja zapadła w dniu 29.04.2015r. W punkcie I pouczenia zawartego na odwołaniu decyzji czytelnie wskazano ubezpieczonemu, że w przypadku uznania, że decyzja jest niezgodna z przepisami lub ze stanem faktycznym, można wnieść odwołanie za pośrednictwem organu rentowego do właściwego ze względu zamieszkania – Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji. Po tym terminie decyzja staje się prawomocna. (decyzja i pouczenie k. 34ae)

Wnioskodawca z całą pewnością otrzymał decyzję w maju 2015r. Nie godził się z jej treścią, uważał, że zastosowano niewłaściwe zasady przy obliczaniu kapitału początkowego i emerytury częściowej. Jednakże wbrew czytelnemu pouczeniu zawartemu w decyzji nie odwołał się od niej do właściwego Sądu. W dniu 28.05.2015r. skierował do ZUS pismo, w którym prosił o ponowne naliczenie emerytury gdyż w jego mniemaniu decyzja zawierała szereg błędów, które wskazał. (pismo datowane na 25.05.2015r.)

Treść pisma w żadnym elemencie nie wskazuje, że było ono odwołaniem od otrzymanej decyzji skierowanym do Sądu. Nie było ono adresowane do Sądu, nie zawierało wniosku o przekazanie pisma do sądu, nie oznaczało kwestionowanej decyzji. Wprawdzie wnioskodawca wskazywał błędy jakie według niego zawierała decyzja o ustaleniu wysokości emerytury częściowej oraz decyzja o ustaleniu wysokości kapitału początkowego i dołączył je do pisma, tak, że nie mogło być wątpliwości czego jego pismo dotyczy ale wnioskodawca wyraźnie domagał się od ZUS ponownego przeliczenia emerytury z zastosowaniem wskazanych przez niego reguł.

W odpowiedzi na pismo z dnia 28.05.2015r. ZUS poinformował o treści przepisów art. 174 oraz art. 26b ust.1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013r., poz.1440 ze zm.) i wyjaśnił, że cytowane przepisy zastosowano właściwie a obliczona wysokość emerytury jest prawidłowa. (k. 40ae)

W dniu 13.08.2015r. wpłynęło do ZUS odwołanie wnioskodawcy skierowane do Sądu Okręgowego za pośrednictwem ZUS, w którym wnioskodawca odwoływał się od decyzji z dnia 29.04.2015r. kwestionując wysokość ustalonej emerytury częściowej. Nie wskazał, że odwołuje się od decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 24.04.2015., chociaż ją również dołączył do odwołania.

Przesłuchany na rozprawie wnioskodawca podał, że w jego ocenie odwołał się w terminie, gdyż w terminie miesiąca od otrzymania decyzji odwołał się do ZUS będąc przekonany, że ZUS załatwi sprawę we własnym zakresie. Jego zdaniem obowiązkiem ZUS było sprawę wyjaśnić. Twierdził, że oczekiwał na odpowiedź ZUS a skoro jej nie otrzymał wówczas złożył odwołanie do Sądu za pośrednictwem ZUS. Zaprzeczył aby otrzymał pismo z ZUS z dnia 07.07.2015r. Dodał, iż myślał, że ZUS jego pismo datowane na 25.05.2015r. prześle do Sądu. Poza tym, że złożył do ZUS pismo z 25.05.2015r. i oczekiwał na wyjaśnienie sprawy przez ZUS żadne inne przesłanki nie kierowały nim, iż formalnie nie odwołał się do Sądu od wskazanej decyzji.

W tych okolicznościach Sąd uznał, że pierwotnego pisma wnioskodawcy wyraźnie kierowanego wyłącznie do ZUS z wnioskiem o ponowne naliczenie emerytury (z 25.05.2015r) nie można uznać za odwołanie od konkretnej decyzji skierowanego do właściwego Sądu. Odwołaniem jest dopiero odwołanie złożone w dniu 13.08.2015r., które zawiera właściwie oznaczonego adresata, zgodnie z treścią pouczenia zawartego w decyzji. Odwołanie to zgodnie z treścią art. 477¹⁰ § 1 kpc zawiera oznaczenie zaskarżonej decyzji, zwięzłe przytoczenie zarzutów i wniosków i ich uzasadnienie oraz podpis ubezpieczonego. Jednakże zostało złożone po upływie miesięcznego terminu – co najmniej po upływie ponad 2,5 miesiąca od otrzymania decyzji i z przyczyn zależnych od odwołującego. Wnioskodawca nie wskazał żadnych przyczyn, które pozwalałyby uznać, że wystąpiły okoliczności istniejące po jego stronie, które usprawiedliwiłyby złożenie odwołania po terminie. Przekonanie wnioskodawcy, że sprawa może być wyjaśniona przez ZUS w ramach

ponownego przeliczenia jego emerytury nie zwalniała go od złożenia odwołania do Sądu we właściwym terminie. Sąd też mając na uwadze powyższe okoliczności i opierając się na treści cytowanego wyżej 477⁹ § 3 kpc Sąd odwołanie odrzucił.

Niezależnie od tego Sąd wskazuje, co też szczegółowo podał w ustnych motywach postanowienia, że zarówno kapitał początkowy wnioskodawcy (ustalony w nieskarżonej przez wnioskodawcę decyzji z dnia 24.04.2015r.) jak i ustalona wysokość przyznanej emerytury częściowej zostały przez ZUS obliczone prawidłowo. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy ZUS uwzględnił do obliczenia świadczenia wszystkie okresy składkowe i nieskładkowe oraz wszystkie przewidziane w przepisach elementy służące do ustalenia żądanego prawa.

Bardzo szczegółowo wyjaśnione to też zostało w odpowiedzi ZUS na odwołanie.

I tak wnioskodawca ur. (...) prawo do emerytury zgodnie z art. 24 ust. 1b pkt 5 cytowanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z FUS nabywa w wieku co najmniej (...)

Według art. 25 ust. 1-6 ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Stosownie do art. 26 ust. 1 ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2.

Ustawodawca w art. 26 b ustawy przewidział możliwość ustalenia emerytury częściowej a mianowicie według ust. 1 ubezpieczonym, którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1a pkt 26-85 i ust. 1b pkt 2-20, przysługuje emerytura częściowa, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn;
- 2) osiągnęli wiek wynoszący co najmniej 62 lata dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn.

Wysokość emerytury częściowej wynosi 50% kwoty emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 i nie podlega podwyższeniu do kwoty najniższej emerytury.(ust. 2).

Po osiągnięciu przez osobę uprawnioną do emerytury częściowej wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a pkt 26-85 i ust. 1b pkt 2-20, oraz po ustaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem emerytura częściowa podlega - na wniosek ubezpieczonego - zamianie na emeryturę, o której mowa w art. 24. (ust. 4)

Wnioskodawca w kwietniu 2015 roku nie nabył jeszcze prawa do emerytury jednakże z uwagi na to, że ukończył (...)lat i legitymował się ponad 40 letnim okresem składkowym i nieskładkowym mógł skutecznie ubiegać się o emeryturę częściową.

Jak wynika z cytowanych wyżej przepisów skoro emerytura częściowa stanowi 50% emerytury to najpierw należy obliczyć wysokość należnej emerytury. Wnioskodawcy urodzonemu w (...) roku wysokość emerytury oblicza się na nowych zasadach, tzw. emerytury kapitałowej przy przyjęciu zasad i elementów zawartych w art. 25 i 26 ustawy. Skoro

tak, to aby obliczyć emeryturę kapitałową należy pierwotnie ustalić wysokość kapitału początkowego, który stanowi jeden z elementów mających wpływ na wysokość świadczenia.

Zgodnie z art. 173 w/w. ustawy emerytalnej, kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed dniem 01 stycznia 1999r. opłacili składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki te opłacali płatnicy składek.

Według art. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Współczynnik ten oblicza się według następującego wzoru:

gdzie:

"p" - oznacza współczynnik;

wiek ubezpieczonego - oznacza wiek w dniu 31 grudnia 1998 r.;

wiek emerytalny - oznacza 60 - dla kobiet i 65 - dla mężczyzn;

staż ubezpieczeniowy - oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy;

wymagany staż - oznacza 20 - dla kobiet i 25 - dla mężczyzn;

z zastrzeżeniem ust. 12.

Staż ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę.

Wiek ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli w dniu 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy ponad wiek ustalony, to przyjmuje się pełne lata po zaokrągleniu w górę. Współczynnik, o którym mowa w ust. 8:

- 1) zaokrągla się do setnych części procenta;
- 2) nie może być wyższy od 100%.

Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy.

Wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy obliczono w decyzji z dnia 24.04.2015r. Skoro kapitał początkowy ustala się na datę wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS czyli na dzień 01.01.1999r. to do wyliczeń przyjmuje się okresy składkowe i nieskładkowe sprzed tej daty. Stosuje się też do jego ustalenia bezwzględnie obowiązujące przepisy m.in. art. 173 ustawy.

Nie ma żadnych podstaw prawnych do tego by przy obliczaniu kapitału początkowego przyjmować okresy składkowe i nieskładkowe powstałe po dacie 01.01.1999r. oraz przyjmować inne niż wskazane w ustawie wskaźniki. Prawidłowo zatem w decyzji o ustaleniu kapitału początkowego Zakład przyjął łącznie 29 lat, 1 miesiąc i 20 dni okresów składkowych tj. 349 miesięcy oraz 9 miesięcy i 1 dzień okresów nieskładkowych tj. 9 miesięcy. Zgodnie z art. 174 ust. 7 cyt. ustawy do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. Art. 177 wymienionej wyżej ustawy - dniu wejścia w życie ustawy kwota bazowa stanowi 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. i wynosi 1220,89 zł. Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. - art. 174 ust. 8 cyt. ustawy. Współczynnik proporcjonalny obliczono przy zastosowaniu wyżej wskazanego wzoru:

gdzie: "p" - oznacza współczynnik;

wiek ubezpieczonego - oznacza wiek w dniu 31 grudnia 1998 r. - po zaokrągleniu do pełnych lat w przypadku wnioskodawcy - 49 lat;

wiek emerytalny - oznacza 60 - dla kobiet i 65 - dla mężczyzn;

staż ubezpieczeniowy- oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy po zaokrągleniu w górę do pełnych lat - w przypadku wnioskodawcy 30 lat;

wymagany staż- oznacza 20 - dla kobiet i 25 - dla mężczyzn,

W ten sposób współczynnik proporcjonalny do osiągniętego przez wnioskodawcę do 31.12.1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego obliczony zgodnie z wyżej wskazanym wzorem wynosi 88,97%.

Zgodnie z art. 173. Ust. 2 cyt. ustawy - kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (wynosi 209 miesięcy - komunikat Prezesa GUS z dnia 25.03.1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn MP Nr 12 póź. 173).

W związku z powyższym wartość kapitału początkowego została obliczona prawidłowo:

24% kwoty bazowej 1 220,89 zł = 293,01 zł

293,01 zł x 88,97 % (współczynnik proporcjonalny) = 260,69 zł

(349 miesięcy składkowych 1,3%) : (...),39 (podstawa wymiaru) = 505,29 zł

(9 miesięcy nieskładkowych 0,7 %) : (...),39 (podstawa wymiaru) = 7,08 zł

RAZEM 773,06 zł

773,06 zł x 209 miesięcy (średnie dalsze trwanie życia zgodnie z art. 173 ust. 2 cyt. ustawy) = 161 569,54 zł.

Tak więc kapitał początkowy obliczony na dzień 01.01.1999r. wyniósł 161 569,54zł.

Jednakże jak wskazano wyżej sam kapitał początkowy nie jest jedynym elementem brany pod uwagę przy ustalaniu wysokości emerytury, przyjętej do ustalania wysokości emerytury częściowej.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi bowiem stanowiąc kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury częściowej.

Kwota emerytury, przyjęta do ustalenia wysokości emerytury częściowej, stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy jej obliczenia przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę częściową.

W nawiązaniu do tego uregulowania organ emerytalny przyjął:

-kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, obejmujących okres od 01.01.1999r. do 31.03.2015r. wynoszącą 89326,52 zł,

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącą 514789,36 zł

- średnie dalsze trwanie życia wynoszące 217,70 m-cy według Komunikatu Prezesa GUS z 26.03.2015r. MP 2015,poz.296 - dla osoby w wieku 65 lat).

Wyliczona w oparciu o elementy kwota emerytury przyjęta do ustalenia wysokości emerytury częściowej wynosi 2774,99 zł. Kwota ta została obliczona w myśl art. 26 ustawy a mianowicie: $89326,52 - 514789,36 / 217,70 = 2774,99$ zł.

Emerytura częściowa wynosząca 50% kwoty emerytury obliczonej zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 i wynosi: 1387,50 zł. i taką też kwotę wskazano w zaskarżonej decyzji.

Tak więc nie jest zasadny zarzut wnioskodawcy, że organ emerytalny uwzględnił do obliczenia emerytury częściowej jedynie okresy ubezpieczenia do 31.12.1998r. Okresy ubezpieczeniowe do 31.12.1998r. zostały uwzględnione do kapitału początkowego, który został następnie zwaloryzowany. Natomiast okresy ubezpieczeniowe wnioskodawcy po 31.12.1998r. zawierają się w kwocie zwaloryzowanych składek przyjętych już do obliczenia emerytury stanowiącej podstawę emerytury częściowej. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy (zwaloryzowanych) to właśnie element uwzględniający okresy ubezpieczeniowe wnioskodawcy po 31.12.1998r.

Również prawidłowo przyjęto do obliczania wysokości kapitału początkowego i emerytury średnie dalsze trwanie życia. Tak jak wskazano wyżej do obliczania kapitału początkowego zgodnie z art. 173. ust. 2 cyt. ustawy - kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat wynoszące według obowiązującego komunikatu 209 miesięcy a do obliczania podstawy emerytury, przyjętej do ustalenia emerytury częściowej średnie trwanie życia dla osób w wieku równym przejścia na emeryturę częściową czyli u wnioskodawcy w wieku(...)lat, co według komunikatu stanowi 217,70 miesięcy.

Wskazując na powyższe Sąd orzekł jak w sentencji.